

[Kirkeministeren.]

sognene ind i rammer, som de ikke selv ønsker. Der knytter sig jo mange både følelsesmæssige og traditionsmæssige fornemmelser til sogn og menighed og kirkegård, hvor éns pårørende måske ligger i stort tal, og meget, meget andet kan gøre sig gældende, så vi vil nødigt imod menighedsrådenes ønske og vilje sammenlægge sogne. Vi håber, at den ændring af loven, som nu har udsigt til at blive gennemført, kan åbne udvej for, at man kan sådan på forsøgsbasis ved vakançe i en tid åbne udvej for, at mindre sogne kan komme til at høre sammen. Vi håber, de kan finde ud af det og blive glade ved det, sådan at vi får en udvej for at fremme den udvikling med hensyn til sognesammenlægning og afhjælpning af præstemangelen, som må være det oprindelige sigte med ændring af loven.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m. m.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 37) findes i tidenden sp. 921, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 249).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget tekst og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Morten Lange: Jeg forstår, at dette må være det rigtige tidspunkt til et skriftemål,

og mit, det skal blive ganske kortfattet. Jeg har ikke nogen helt klar erindring om, at jeg har set den betænkning, som er afgivet, inden man har sat navn under den. Det er muligt, men i så fald har jeg i hvert fald overset, at den også har omfattet det lovforslag, der nu er til behandling. Jeg må skrifte, at jeg er ikke sikker på, at mit parti kan støtte dets vedtagelse, hverken ændret eller uændret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om redegørelser for det løbende kommissionsarbejde [af Poul Dam m. fl.]

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. IV) findes i tillæg A. sp. 1471, fremsættelsen i tidenden sp. 1082).

Sagen sattes til forhandling.

Statsministeren (Hilmar Baunsgaard): Jeg vil gerne først anføre nogle mere generelle betragtninger om baggrunden for kommissions- og udvalgsarbejdet og om behovet og mulighederne for, at tingets medlemmer kan følge det arbejde, der foregår i de til enhver tid nedsatte kommissioner og udvalg.

Formålet med at nedsætte en kommission eller et udvalg er i reglen, at der til brug for en politisk vurdering ønskes tilvejebragt en omfattende undersøgelse af og redegørelse for et bestemt sagsområde, eventuelt til lige udarbejdet et lovforslag. Fremskaffelse af materiale af denne karakter forudsætter ofte samarbejde mellem sagkyndige fra flere ministerier og eksperter fra forskellige områder uden tilknytning til administrationen, og det er den almindelige opfattelse,

[Statsministeren.]

at kommissioner og udvalg er en velegnet form for at etablere dette samarbejde.

Der gælder ingen almindelige regler for kommissions- og udvalgsarbejde. Dette bestemmes af det kommissorium, der udarbejdes for den enkelte kommission eller det enkelte udvalg. Ønskes kommissionsarbejdet fremskyndet, er bemærkning herom ofte indeholdt i kommissoriet, og såfremt arbejdsopgaverne under arbejdets forløb ønskes ændret eller udvidet, foretages en tilsvarende ændring af kommissoriet. Den praktiske tilretteleggelse af arbejdet overlades i øvrigt til kommissionen og navnlig til dennes formand. Kommissionen kan ikke selvstændigt offentliggøre nogen redegørelse for sine arbejdsresultater, men fremlægger disse for vedkommende minister, der så tager stilling til offentliggørelsestidspunktet og offentliggørelsesmåden.

For at imødekomme folketingets ønske om kontrol med, at en kommission ikke unødigt forhælder tidspunktet for fremlæggelsen af et resultat, og for at undgå unødigt store økonomiske forpligtelser i forbindelse med kommissionens arbejde har der årligt siden 1919 gennem statsministeriet været afgivet en oversigt til folketinget over de under de enkelte ministerier og styrelser nedsatte, ikke permanente kommissioner, nævn og udvalg af kommissionslignende karakter, som var i virksomhed den 1. januar det pågældende år. Oversigten tilgår folketinget i 10 eksemplarer og sendes derudover til interesserede journalister, men har ikke hidtil givet anledning til offentlig debat eller til reaktion fra folketingets side.

Af hensyn til det nordiske lovsamarbejde blev oversigterne udvidet i 1961 og indeholder nu oplysninger om, hvornår den pågældende kommission er nedsat, hvornår arbejdet forventes afsluttet, hvorvidt delbetænkninger kan forventes afgivet, og — hvis dette ikke fremgår af kommissoriet eller kommissionens navn — de opgaver, der påhviler kommissionen, navnlig om det er pålagt den at udarbejde lovforslag. Fortegnelsen indeholder endvidere oplysninger om kommissionens medlemmer, formand og sekretærer og om eventuelle honorarer til disse.

Jeg er ikke klar over, i hvilket omfang denne oversigt benyttes af tingets medlem-

mer, men der er i hvert fald gennem tilvejebringelsen af dette ganske omfattende materiale givet medlemmerne mulighed for at danne sig et indtryk af, om kommissionens nedsættelse skyldes ønsket om at glemme et problem, som det hedder i bemærkningerne til forslaget. Får man ved gennemsyn af den nævnte årlige oversigt indtryk af, at der er behov for nærmere oplysninger om arbejdet i en bestemt kommission, vil sådanne oplysninger jo normalt kunne fås ved at stille spørgsmål til den pågældende minister.

Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning ønsker at pålægge ministrene årligt at afgive en skriftlig redegørelse for det løbende arbejde i de nedsatte kommissioner og udvalg. Jeg må sige, at jeg er lidt bekymret for, at man ved at gennemføre forslaget giver anledning til et tidkrævende arbejde, der i mange tilfælde vil vise sig temmelig overflødig. Pr. 1. januar 1968 indeholdt den oversigt, jeg omtalte før, ca. 250 kommissioner m. v. Jeg er temmelig sikker på, at en nærmere redegørelse for arbejdet i en lang række af disse kommissioner ikke er af synderlig interesse, så længe arbejdet ikke er afsluttet.

Når det i bemærkningerne anføres, at der er et behov for, at såvel folketinget som en større offentlighed skal få mulighed for løbende at følge kommissionsarbejdet, vil jeg gerne minde om, at baggrunden for kommissioners nedsættelse jo som oftest er, at folketinget og offentligheden har brug for klarlæggelse af en række aktuelle problemer for at kunne føre en debat og træffe en afgørelse om løsningen af disse problemer. Det, man har brug for til denne debat, er ikke brudstykker af et mønster, men det færdige resultat. Noget andet er, at det normalt må være i alles interesse, at dette færdige resultat præsenteres så hurtigt som muligt, og uden at der påføres staten unødvendige udgifter ved resultatets tilvejebringelse.

Jeg synes, det er helt naturligt, at tingets medlemmer ønsker at sikre sig, at kommissionsarbejdet ikke unødigt trækkes i langdrag. Det samme ønsker regeringen, det skal der ikke være tvivl om. Jeg vil ikke udelukke, at folketingets muligheder for at påse, at kommissionsarbejdet fremmes i et rimeligt tempo dels gennem den nævnte årlige oversigt, dels gennem adgangen til

[Statsministeren.]

at stille spørgsmål til ministre, kan forbedres. Måske kan noget opnås ved at optage flere oplysninger i den eksisterende oversigt. Jeg advarer imod, at vi medvirker til at starte en ny papirmølle, der maler, uden at resultatet står i et rimeligt forhold til det påkrævede arbejde. Men regeringen er villig til gennem en mere detaljeret drøftelse i et udvalg at undersøge behovet for udførligere oplysninger, og vi er selvsagt til rede med de oplysninger, vi er i stand til at give om de indtil nu indhøstede erfaringer.

Kampmann: Som det er nævnt i fremsættelsen, er det et relativt lille forslag, et upolitisk forslag og et ganske praktisk forslag.

Så vidt jeg ved, er det praksis i de enkelte ministerier, at man til ministeren årligt laver en opgørelse over de enkelte udvalg efter det kriterium, om det er permanente udvalg eller ikke-permanente udvalg, og jeg forstår også, at denne oversigt går videre til statsministeriet, hvorfra den fremsendes i 10 eksemplarer til folketinget. Man kan med denne baggrund måske med rette stille spørgsmålet, om det er nødvendigt med en yderligere redegørelse for det løbende kommissionsarbejde, således som det er foreslået.

Jeg må sige, at jeg ser formålet som tosidigt. For det første at sikre folketinget en større information. Hermed sikrer man også offentligheden større information, og det passer jo ganske udmærket ind i de bestræbelser, som i øvrigt både her og i kommunerne pågår for at sikre større offentlighed i forvaltningen. Jeg synes godt, at dette synspunkt kan indpasses her.

Det andet formål må være at støtte folketingets kontrollerende virksomhed. Det er vel rigtigt, når man sammenligner det danske folketing med en lang række andre landes folketing, at den kontrollerende virksomhed ikke udøves så stærkt her som i en lang række andre parlamenter, f. eks. i det amerikanske senat.

Den kontrollerende virksomhed ligger for mig for det første i, at folketinget får et bedre indblik i varigheden af de pågældende udvalgs- eller kommissionsarbejder. For det andet ligger kontrollen i det præventive, idet jeg opfatter det som præventivt, at de enkelte styrelser gennem de enkelte mini-

sterier skal oplyse om, hvor langt kommissionerne er kommet med arbejdet, og hvor lang tid de skønner at det pågældende kommissionsarbejde vil vare, før resultatet kan afleveres først til ministeren og derefter til offentligheden. Jeg erkender ganske blankt, at det måske er et lille punkt i folketingets kontrollerende virksomhed; men jeg synes, det er et væsentligt punkt, og jeg synes, det er et punkt, vi bør tage med også under hensyntagen til, at det passer ind i det, jeg tidligere nævnte om større offentlighed i forvaltningen; det er nok tiltrængt.

Det næste spørgsmål, der rejser sig i forbindelse med forslaget, er hele problematikken om, hvorvidt væsentlige politiske spørgsmål begraves i udvalg. Vi har jo lige set et eksempel på et spørgsmål, som i en del af befolkningen opfattes som værende begravet i et udvalg, nemlig hele spørgsmålet om universitetsadministrationsudvalgets betænkning om en større demokratisering af de højere læreanstalter, først og fremmest Københavns universitet. Det er for mig et godt eksempel på, at et meget væsentligt demokratiseringsspørgsmål har været begravet for længe i et udvalg, således at udvalgets resultater, når de foreligger, ikke er tilstrækkelige i forhold til den udvikling, som i øvrigt er foregået i samfundet i henseende til demokratisering. Vi ser, at resultatet i dette specielle tilfælde bliver, at kommissionsarbejdet måske er mere eller mindre spildt. Vi er så langt fremme, at der er kommet en ny baggrund for arbejdet, og at det eksisterende kommissionsarbejde derfor ikke har gjort den nytte, det burde have gjort, fordi spørgsmålet for længe har været begravet eller gemt i et udvalg.

Jeg har nævnt dette, fordi det er et aktuelt eksempel, men jeg føler mig overbevist om, at det er muligt at nævne væsentlig flere eksempler, som vil belyse, at baggrunden for et udvalgs nedsættelse mange gange kan forsvinde i den tid, de forskellige udvalg og kommissioner sidder.

Må jeg afslutningsvis sige, at socialdemokratiet kan medvirke til, at forslaget kommer i et udvalg her i folketinget. Vi finder ikke, det skulle være nødvendigt med noget, særlig langt udvalgsarbejde, og jeg gentager, at jeg finder, at forslaget så vidt muligt bør gennemføres. Det er et lille, praktisk og ganske upolitisk forslag.

Hanne Budtz: Det er jo en lidt ejendommeligt begrundelse, forslagsstillerne giver i deres bemærkninger: at arbejdet i kommissioner eller udvalg ofte trækker så længe ud, at udenforstående kan få det indtryk, at det skyldes ønsket om at glemme et problem. Hvad er så „udenforstående“ i denne forbindelse? Er det folk, der er helt uinteressererede i selve det emne, der behandles i kommissionen, eller er det formuleret således for at undgå, at forslagsstillerne giver udtryk for, at de selv kunne synes, at der undertiden er et ønske om at glemme noget sådant? Der er sådan en lille antydning af noget næsten insinuerende i det; det er næsten, som om man vil generalisere, og så skal man dog ikke glemme, at langt de fleste betænkninger — vi modtager jo mange af dem her i folketinget — er udtryk for dels et dygtigt udført arbejde, dels et arbejde, der er udført med rimelig hast. Jeg siger udtrykkelig „rimelig“, for det kan vel ikke være meningen, at et kommissionsarbejde absolut skal udføres hurtigt; det er jo ikke sikkert, det vinder i kvalitet derved. Men jeg synes også, man må tænke på, at der jo er adskillige kommissioner, der nedsættes efter henstilling fra folketinget; der er også adskillige, der nedsættes på regeringens eget initiativ, uden at der udefra eller her i tinget har været fremsat ønske om det, og det er da et spørgsmål for mig, om der i virkeligheden ikke, hvis vi gennemførte dette forslag til folketingsbeslutning, som det her lyder, kunne være tale om at overskride en rimelig grænse mellem den lovgivende og den udøvende virksomhed.

Der er i det hele taget, synes jeg, meget pegefingere i dette forslag. Jeg er ganske enig med den højtærede statsminister, når han talte om, at man kunne frygte, at det kunne udvikle sig til en papirmølle; det har også været min tanke. Jeg er heller ikke helt klar over — det kan vi måske få at vide senere — om den redegørelse, man vil have, blot er en årlig redegørelse for, hvilke kommissioner der sidder. Vi har nu hørt, at der gives en årlig redegørelse i hvert enkelt ministerium, at disse redegørelser til sidst samles hos statsministeren, og at de oven i købet tilgår folketinget. Hvis det havde været det, man ville, ville jo et spørgsmål fra forslagsstillerne side her i tingets spørgetid have været tilstrækkeligt,

men hvis man vil have en egentlig redegørelse for status i et udvalg, vil jeg nok sige, at så begynder det at blive betænkeligt; det kan jo bryde i og for sig urimeligt ind i nogle saglige forhandlinger og måske ligefrem kræve en delbetænkning.

Det er sagt her i dag, at det er et lille forslag. Et lille forslag kan selvfølgelig have et betydeligt indhold. Det er næsten som et bjerg — hvis SF betragter det som et bjerg — der har barslet med en mus. Jeg er klar over, at der kan være rimelig interesse i af og til at få disse oplysninger, men jeg synes, de kunne fås på en lettere måde end gennem dette forslag.

Hvis det ikke fremgår af, hvad jeg allerede har sagt, skal jeg for en ordens skyld sige, at mit parti ikke har noget imod at se på forslaget i et udvalg.

Kristen Østergaard: Efter den fyldige redegørelse, som statsministeren afgav, skal jeg ikke knytte mange bemærkninger til det fremsatte forslag til folketingsbeslutning. Ved første øjekast kan det se ud til at være såre fornuftigt, men denne anerkendelse betyder ikke, at venstre uden videre går ind for forslaget. Men vi kan gå med til at se nøjere på sagen i et udvalg for at finde frem til, om der i det hele taget er et problem, og om problemet er så stort, at der er grundlag for at sætte en sådan — jeg forstår — omfattende beretningsafgivelse i gang. Det sikre resultat ved en sådan beretningsafgivelse vil jo bl. a. være øget administration og øgede omkostninger og også en forøgelse af papirmassen i papirkurvenerne. Kan en beretningsafgivelse som foreslået medvirke til at fremme de mange kommissioners arbejde, betyder det jo også både besparelse og forenkling, og det taler til fordel for forslaget. Men foreløbig vil venstre altså være med til en kortlægning af problemets omfang i et udvalg.

Svend Haugaard: Det er jo et meget stort antal kommissioner, der nedsættes mellem år og dag. Mange af dem er særdeles nyttige og er helt afgørende for lovgivningen, andre er måske lidt mindre nyttige, men jeg må indrømme, at jeg hører til dem, der undrer mig over, at det kan tage så lang tid, som det undertiden tager, inden betænkning-

[Svend Haugaard.]

gen er blevet færdig. Jeg har set efter i en række af de betænkninger, vi har fået inden for den sidste tid, og der er jo enkelte, der gøres færdige på et år; det er mere almindeligt med 2-3 år, ret almindeligt 5 til 7 år og i sjældnere tilfælde 11 år. 11 år og en betænkning på 45 sider — man kan måske nok undre sig lidt over, at arbejdstempoet ikke har været lidt hårdere!

Det kan meget let komme til at betyde, at selve kommissoriet er forældet, at de oplysninger, som betænkningen skulle give som grundlag for lovgivning eller brug i øvrigt, ikke længere er relevante, og at formålet med kommissionen dermed er dårligt opfyldt. Jeg er fuldstændig klar over, at hurtigheden naturligvis kan være forskellig efter emnet. Enkelte emner er meget hurtigt klarert, andre kræver en betydelig arbejdsindsats, og man må vente på materiale, ofte oplysninger fra udlandet, som jo ikke gør det hurtigere, og man må undertiden vente på erfaringer, som skal tages med i overvejelserne. Alligevel har jeg på fornemmelsen, at der er noget galt, der arbejdes ofte for langsomt, og det vil være i sagens interesse, hvis man kan fremme forretningsgangen i kommissionsarbejdet. I visse tilfælde er det også direkte bremsende for lovgivningen, fordi man må henvise til, at den sag må afvente en betænkning fra en nedsat kommission.

Hvad udgifterne angår, er det jo heller ikke noget helt ligegyldigt, og udgifterne til selve kommissionsarbejdet vil i reglen stige med antallet af år, arbejdet varer. Og der kunne godt være grund til, at et udvalg ser lidt nærmere på honorarerne, og hvorvidt der udbetales penge for, skal vi sige søvndyssende virksomhed.

Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke hermed på nogen måde anklager kommissionsarbejdet generelt. Jeg mener, at mange kommissioner arbejder særdeles dygtigt og udfører meget fortjenstfuldt arbejde, men det kan nok alligevel være af værdi, om man gennemfører en årlig kontrol og forsøg på oprydning, som kan virke som et vækkeur, der hindrer, at nogen sover videre.

Det skulle heller ikke undre, om man ved en sådan nærmere kontrol fandt ud af, at der nu og da kan være udbetalt honorarer i tilfælde, hvor der intet sker.

Det radikale venstre er altså interesseret i forslaget, for så vidt det drejer sig om at holde tempo i arbejdet, og vi vil gerne i et udvalg se nærmere på muligheden for mere fart i hele kommissionsarbejdet, men vi vil på den anden side også understrege, at man skal passe på, det ikke bliver en ny omfattende beretning fra hvert af ministerierne.

Sigsgaard: Jeg kan være enig med forslagsstillerne i, at folketingets godte kunne få en noget bedre orientering om, hvad der sker i kommissioner, navn og udvalg, og jeg er derfor positivt indstillet over for forslaget.

Det fremgår ikke af det, hvornår man havde tænkt sig disse redegørelser givet, og af hvilket omfang man har tænkt sig dem. Man kunne forestille sig, at de blev givet f. eks. ved begyndelsen af et folketingsår, men det kan selvfølgelig nærmere diskuteres i udvalget. Jeg tror ikke, der kan være nogen interesse i at få alt for omfattende redegørelser. En meget, meget kort oversigt over, hvad der sker, er sikkert også det, forslagsstillerne har tænkt sig. Dermed kunne man måske forestille sig at den årlige oversigt over nedsatte kommissioner og udvalg, som statsministeren udtalte, kunne udvides — det var statsministeren også inde på — og at problemet kunne klares derigennem. I hvert fald tror jeg, det ville være en fordel, om man fik disse oplysninger samlet, at vi ikke fik, var det 250 forskellige papirer, ét hver eller hver anden dag — det tror jeg ikke ville være godt. Men hvis man vælger denne løsning, vil jeg bede om, at samtlige tingets medlemmer får denne oversigt, at den ikke kun bliver fremsendt i 10 eksemplarer. Jeg ved ikke, hvad det kan skyldes, men jeg har i hvert fald aldrig nogen sinde set denne oversigt. Det skyldes muligt min egen forsømmelighed, men jeg tror, det gælder mange af tingets medlemmer, og det kunne næppe være noget særligt stort problem at fremsende den til samtlige medlemmer.

Nu går hr. Poul Dams forslag jo i udvalg, forstår jeg. Jeg vil gerne foreslå udvalget at overveje en lille smule et beslægtet område, nemlig spørgsmålet om at få lidt mere linje i folketingets debatter og give de langsigtede drøftelser lidt bedre vilkår. Man vil jo nemt i udvalget komme til at diskutere folketingets arbejde lidt bredere, og dér

[Sigsgaard.]

kunne man tænkes at gå ind på sådanne ting. Det ville efter min mening være naturligt, hvis hver minister en gang hvert eller hvert andet år gav tinget en samlet redegørelse for aktiviteten inden for hans område, for såvel driften som anlægsvirksomheden, for den langsigtede målsætning på området og for muligheden for at få den realiseret, og tinget burde så naturligvis drøfte sådanne redegørelser. Fordelene ved ordningen ville være, at tinget og dets medlemmer ville få bedre mulighed for at øve indflydelse på den offentlige aktivitet, og at befolkningen nok med noget større interesse ville følge de politiske debatter. I dag diskuterer vi et forsorgscenter på Fyn, et forsorgscenter på Amager; det ville være mere inspirerende og betydningsfuldt at få en samlet diskussion om hele åndssvageforsorgens udbygning. Vi diskuterer denne eller hin landbrugsforanstaltning, og under diskussionen kan der selvfølgelig komme spredte principielle betragtninger frem, men den egentlige principdrøftelse om landbrugets fremtid overlader tinget til andre at føre. Det er utilfredsstillende på de to nævnte områder såvel som på alle andre områder, og derfor peger jeg altså på, at der her ligger det problem; det er jo muligt, at udvalget kan finde anledning til at ofre nogle tanker og nogle ord på det også.

Jeg anbefaler i øvrigt forslaget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Dam): Jeg skal takke såvel statsministeren som ordførerne for en venlig modtagelse af dette forslag, der, som også hr. Kampmann sagde, jo er lille og upolitisk. Og så har man også lov til at citere, at han mente, det var ganske praktisk. Det mener jeg også. Det er i hvert fald ikke meningen at rejse pegefinger i det, som fru Hanne Budtz syntes at kunne finde. Jeg ville gøre det så meget mindre, som jeg siden 1945 med forholdsvis korte pauser har været enten kommissionsmedlem eller kommissionssekretær, således at jeg meget vel kender de forhold, som kan medføre, at kommissioner kan trække lidt længe ud, og også kender nogle af problemerne om offentligheden vedrørende kommissionerne fra den side.

Statsministeren nævnte et punkt, som ikke direkte er med i forslaget, men som

man kunne knytte nogle bemærkninger til, nemlig det punkt, at en kommission intet selv kan offentliggøre, at det helt er henlagt til den pågældende ministers afgørelse, om betænkningen eller foreløbige redegørelser skal offentliggøres, eller hvornår det skal offentliggøres. Det kan undertiden medføre, at et kommissionsarbejde foregår næsten i det dulgte, selv efter at det er færdigt; det kan medføre, at en betænkning først fremkommer nogenlunde samtidig med, at lovforslaget ligger på folketingets bord, og det er for mig at se noget tvivlsomt, fordi det hindrer det, som skulle være en af virkningerne af kommissionsarbejdet, nemlig at der blev skabt et materiale og fremsat nogle synspunkter, som også kunne indgå i offentlighedens drøftelser, i offentlighedens debat om de pågældende emner. Jeg tror, det er meget sjældent, at kommissionsarbejdet ikke bliver offentliggjort, men jeg har dog nogle erindringer om enkelte kommissioner, som havde ganske overordentlig store vanskeligheder med at få den pågældende minister til at offentliggøre den betænkning, de var fremkommet med.

Statsministeren omtalte den årlige oversigt, og jeg må sige, at hvis jeg havde vidst, at den fandtes, så ville jeg nok have nævnt den i forslaget. De 10 eksemplarer, som sendes til folketinget, kommer utvivlsomt meget værdige personer i hænde, men dem hører jeg altså ikke til; jeg har ikke anet, at denne oversigt eksisterede, og jeg tror, det gælder et meget stort antal af folketingets medlemmer, at de simpelt hen ikke vidste, at den fandtes. Jeg er ganske enig med hr. Sigsgaard i, at hvis man i stedet for i 10 afleverede den i 179 eksemplarer, eller hvor meget der nu skal til, når arkiverne også skal have noget, kunne det være en fordel; så kunne vi måske, som statsministeren har antydnet, lade denne oversigt blive suppleret med forskellige bemærkninger, og derved kunne måske det formål, som jeg har tilset med mit forslag, blive opfyldt.

Det er ikke tanken, at de redegørelser, der efter mit forslag skulle afgives af ministrene, skulle være meget fyldige og detaljerede redegørelser. Det ville naturligvis lægge et alt for stort arbejde såvel på kommissionssekretærene, som jeg af gammel solidaritet har megen medlidenhed med, som på ministeriernes embedsmænd. Men nogle bemærk-

[Poul Dam.]

ninger om, hvorledes arbejdet skred frem, hvilke emner man særlig havde taget op, ville måske være nyttige. Det kunne også give et langt bedre grundlag for de spørgsmål til ministre, som jo ofte fremkommer, og som alt for ofte er lavet efter formelen: hvilke oplysninger kan ministeren give om arbejdet i denne eller hin kommission, som man vistnok tror er nedsat, og som vistnok arbejder. Spørgsmålene ville blive mere konkrete, man ville kunne få en mere frugtbar drøftelse ud af det, hvis man havde disse, det være sig nok så nødtørftige oplysninger om kommissionens arbejdsprogram.

Jeg har med glæde bemærket, at såvel statsministeren som ordførerne var enige i, at man kunne arbejde videre med forslaget, og vi vil da også fra vor side være glade for at kunne gøre dette i et udvalg.

Vi håber, at der kommer et resultat frem, og vi håber, at man i dette arbejde og i resultatet vil kunne se, at det, der er vort principielle formål, er, at der gennem disse redegørelser kan gives et større materiale til den løbende offentlige debat. Der er for mig at se noget uheldigt i, at man, skal vi sige fryser en debat ned i nogle år. Måske er udtrykket at glemme emnet for hårdt; i hvert fald forstod jeg, at fru Hanne Budtz havde syntes, at det var for uvenligt. Men i hvert fald, vi har en række kommissioner, som man henviser til, når et eller andet spørgsmål rejses, idet man siger: det behandles dér, og vi må afvente, at denne kommission bliver færdig. Jeg tror, det er nyttigt for spørgsmålene, at der kan foregå en fortsat offentlig debat om emnerne, samtidig med at kommissionen arbejder.

Jeg var for mange, mange år siden sekretær i en stor ungdomskommission, og dér havde vi en meget nyttig praksis med pressemøder og med meddelelser, som vi med de pågældende ministres tilslutning lod tilflyde offentligheden. Det medførte, at en række af de spørgsmål, som vi drøftede, samtidig blev gjort til genstand for offentlig debat. Det gjorde også, at folketinget var orienteret om, hvad der kunne ventes fra denne kommission, når den engang blev færdig, og jeg tror, det gav gode sager, de spørgsmål, som kommissionen var nedsat for at arbejde med. Det er oplysningen, den of-

fentlige debat, folketingets rimelige forbedrelse af de sager, der engang med tiden kommer som lovforslag, som vi først og fremmest har for øje.

Jeg tror ikke, at man herigennem overskrider grænsen mellem den lovgivende og den udøvende magt, som fru Hanne Budtz var bange for, men man gør det måske lidt lettere for den lovgivende magt at gøre sit arbejde godt, når den udøvende magt til sin tid lægger konkrete forslag hen til lovgivningsmagtens afgørelse.

Jeg skal med disse bemærkninger endnu en gang takke for den venlige modtagelse og håber på, at udvalgsarbejdet kan give et resultat, selv om vi nu kun har en 5-6 uger tilbage inden sommerferien.

Statsministeren (*Hilmar Baunsgaard*): Jeg har kun et par ganske enkelte bemærkninger at gøre i anledning af ordførernes taler.

Jeg vil gerne til det, som hr. Kampmann fremførte, sige, at også regeringen har en interesse i at styrke folketingets kontrolerende opgave. Derfor er der altså ikke nogen principiel uoverensstemmelse i indstillingen mellem ordførerne og regeringen ud fra den vurdering.

Hr. Poul Dam fremførte nogle betragtninger, som jeg delvis, men også kun delvis, kan acceptere. Det er vel rigtigt, at det meget ofte kan være formålstjenligt, at synspunkterne, der fremlægges i kommissionen, kan komme til at indgå i den offentlige debat, men det kan jo heller ikke udelukkes, at der nu og da kan være behov for, at synspunkter netop kan fremsættes i kommissionen under den lidt uforpligtende form, som må gøres gældende i visse situationer, så længe et kommissionsarbejde ikke er afsluttet og derfor måske ville komme til at lide skade, hvis det automatisk førte til en offentlig debat.

Endelig vil jeg også sige, at jeg finder det væsentligt, at vi fastholder princippet om, at kommissioner i almindelighed hører under ministrenes ansvarsområde, men jeg forstod, at der her heller ikke var nogen principiel uoverensstemmelse.

Ordførernes afsløring af det manglende kendskab til den omtalte listes eksistens gør det rigtigt for mig at sige, at der synes i hvert fald, som jeg antydede i min tale, at være et behov for at udvide både kendskabet

[Statsministeren.]

til og måske oplaget og også omfanget af indholdet i denne årlige liste. Jeg tror, at der på dette grundlag kan gøres et udvalgsarbejde, som kan føre til et for folketinget tilfredsstillende resultat, og det er regeringen som sagt interesseret i.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Dam): Til måske beroligelse for statsministeren vil jeg sige, at jeg havde jo ikke tænkt mig, at der i disse redegørelser skulle være afsnit om, hvad de forskellige kommissionsmedlemmer mente, og hvad de havde svært ved at blive enige om. Derimod kunne jeg godt tænke mig, at noget, man tentativt var nået frem til, kunne komme ud og kunne give anledning til en drøftelse, inden man skrev en endelig betænkning. Men det er jo det gamle problem, vi også har med folketingsudvalgene, at meget godt arbejde foregår bag lukkede døre. Det kunne måske siges, at da dørene jo i praksis aldrig er totalt lukkede, kunne det ofte være nyttigt, at det var de pågældende selv, der bestemte, hvad der slap ud, og hvordan det slap ud.

Hermed sluttede forhandlingen.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om sømandsskat har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 25. april, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om almindelig arbejderbeskyttelse. (Beskyttelse mod ioniserende stråling, natarbejde i bagerier samt arbejdstidsregler m. v. for erhvervschauffører).

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed. (Beskyttelse mod ioniserende stråling).

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri. (Beskyttelse mod ioniserende stråling).

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om højere forberedelseseksamen.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler.

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om fordeling af udgifterne til statsskoler og kommunale gymnasieskoler.

7) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning om redegørelser for det løbende kommissionsarbejde [af Poul Dam m. fl.].

Mødet hævet kl. 14²³.

40. møde.

Torsdag den 25. april kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler socialrådgiver Chr. Bundgård, at han er villig til at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af den medlem af folketinget Kai Moltke tilståede orlov.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse af forædlerrettigheder for planter og forslag til lov om handel med frø og planter har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Skovmand har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren oplyse, hvor mange anmodninger om militærnægtelse udskrivningskredsene har modtaget i 1967?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til ordføreren for udvalget til valgs prøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af et valg.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Gerda Møller): Efter at folketingsmand Kai Moltke i skrivelse af 22. d. m., havde anmodet om orlov på grund af sygdom, vedtog folketinget i sit møde i går at meddele den ønskede orlov og at indkalde stedfortræderen.

1. stedfortræder for venstresocialisterne i Århus amtskreds, hvor hr. Kai Moltke er valgt, er ifølge den af indenrigsministeriet i medfør af valglovens § 50 udarbejdede stedfortræderliste socialrådgiver Chr. Bundgård, Knudby, Løgstrup, der i skrivelse af gårs dato har meddelt, at han er villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af den hr. Kai Moltke tilståede orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har herefter holdt møde, og efter at have gennemgået stedfortræderlisten og de øvrige dokumenter

indstiller udvalget enstemmigt, at socialrådgiver Chr. Bundgård godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 24. april 1968.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af socialrådgiver Chr. Bundgård som medlem af folketinget fra og med den 24. april 1968 vedtoges enstemmigt med 127 stemmer.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om almindelig arbejderbeskyttelse. (Beskyttelse mod ioniserende stråling, natarbejde i bagerier samt arbejdstidsregler m. v. for erhvervschauffører).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 38) findes i tidenden sp. 2539).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 130 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed. (Beskyttelse mod ioniserende stråling).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 39) findes i tidenden sp. 2540).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 131 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.